

Kan en installation hænge på et søm?

Hvad er installationskunst?

En installation er et kunstværk, der, i modsætning til skulptur og maleri, består af mange genstande, der er placeret rundt i hele udstillingsrummet. Hvor maleri og skulptur er *placeret i* et rum, da er installationen et rum. Et rum vi som tilskuere kan træde ind i og dermed blive en del af. I en installation sættes flere forskellige genstande og udtryksformer sammen. Det kan være skulpturer, objekter (genstande), ord, video, lyde og lugte. Værket kræver, at vi bruger mange af vores sanser til at få en samlet forståelse.

Forskellige materialer er samtidig med til at skabe stemningen og udgøre værkets udtryk. En installation kan være bygget op af dagligdags genstande, og værket kan ligne virkeligheden, d.v.s. et sted du kender fra dine egne omgivelser som f.eks. et soveværelse, en butik eller måske et klasseværelse. Med udgangspunkt i noget velkendt undersøger kunstneren verdenen og afslører sider af tilværelsen, f.eks. en anden måde at leve på, du måske ikke havde tænkt på før. Andre gange kan det være et opdigtet rum, hvor kunstneren selv har lavet de forskellige elementer og ud fra dem arbejder med at skabe en bestemt stemning eller følelse hos beskueren.

Beskerens rolle

Det er din rolle som beskuer at sætte installationens mange dele sammen til en fortælling. En installation kan sammenlignes med en teaterscene. De forskellige elementer i værket fungerer som kulisser og rekvisitter, der alle har betydning for den samlede fortælling. Du får så rollen som skuespiller eller medspiller i stykket. Værket ændrer sig således efter, hvem der går ind på scenen og efter hvilken rækkefølge, du vælger at aflæse de forskellige dele. Der er mange mulige svar og løsninger på den type kunstværker, hvor du selv er med til at skabe betydningen.

Læs videre på bagsiden

Eksempler på installationer, hvor

..... lyd

Lydinstallation:

Mellem Stationerne, 1998

af digter Christian Yde Frostholt

Hele udstillingsrummet var malet lysegrønt. Rundt på væggene var der sat små keramiske objekter op, som der var lysspots på. Objekterne lignede ører eller konkylier. Ud af ørerne kom lyden fra et menneske, der læste et digt op. Digtet blev gentaget igen og igen og lyden startede forskudt i de forskellige ører. Lydinstallationen var en måde at gøre et digt levende på. Du trådte ind i digtet, når du gik ind i rummet og blev en del af det når du lagde øret til.

Lydinstallationen handlede om, hvordan Christian Yde Frostholt som digter oplever verden gennem øret. Ligesom når man hele tiden opfanger små brudstykker af samtaler, eller når man skifter rundt på kanalerne på radioen.

video

Videoinstallation:

Standse hul – standse tid, 1999

af billedkunstner Pernille Priergaard Worsøe

Værket bestod af en videoprojektion af et vandfald, der blev vist i museets store trapperum. Ned fra loftet, midt i videoprojektionen, hang der et spejl. Spejlet lavede et sort hul i strømmen af vand der blev vist på væggen og på trappen. Når man gik op ad trappen havde man oplevelsen af, at man gik midt i vandfaldet. Et trapperum er normalt ikke et udstillingssted. Det er heller ikke et sted, hvor man opholder sig i længere tid.

Videoinstallationens handlede om bevægelse, men også om hvor travlt vi altid har med at komme fra et sted til et andet. Vi har svært ved at stoppe op og slappe af. Hvis du standsede op på trappen, stoppede du også strømmen af vand, ligesom spejlet, fordi du gik ind foran projektionen.

Kunstnere udtrykker sig gennem:

..... fotografi

Fotoinstallation:

Matrikelportrætter, 1998

af fotograf Trine Søndergaard

Hele udstillingsrummet var tapetseret med murstenstapet, og et sofaarrangement stod i det ene hjørne. På væggene hang 12 fint indrammede portrætter. Det var forskellige familier fra et bestemt parcelhusområde i Roskilde, der var fotograferet i deres private hjem. Du havde fornemmelsen af at komme ind i et privat hjem.

Fotoinstallationen handlede om, hvad et portræt kan fortælle om en person og hans/hendes familie. Hvordan familien indretter sig og f.eks. hvilke møbler de kan lide. Indretning og smag. Noget vi alle har en mening om.

natur

Landskabsinstallation:

It's here, 1999

af billedkunstner Erik Schwarzbart

Installationen er lavet i en lille skovsø. Tynde grene er malet hvide og sat fast i søbunden. Hver har de form som en halv båd eller som bogstavet A. De står forskudt af hinanden.

Landskabsinstallationen handler om naturen og om rummet. Vi lægger pludselig mærke til de tynde birketræer i baggrunden. Vi ser også, at søen er et rum i skoven. Der er forgrund, baggrund og noget i midten. Søen er et sted, hvor træerne spejler sig, og hvor bådformen bliver hel. Værket ændrer sig, alt efter om du er tæt på – langt fra – for enden af – eller på siden af søen.

Foto: Erik Schwarzbart

Installationen er del af et landskabsprojekt med danske og lettiske kunstnere. 12 landskabsinstallationer kan opleves i Boserup Skov, ved Roskilde fjord indtil 30. oktober 1999.

Installationskunst bliver ikke lavet for at folk skal købe den og have den i deres hjem.

Installationskunst handler ikke om skønhed men om at få nye tanker.

Ruminstallation og installeret kunst

Man kan skelne mellem to typer:

Ruminstallation: En ruminstallation er stedsbestemt, d.v.s. den tager udgangspunkt i det pågældende sted eller rums arkitektur, historie, natur eller måske dets sociale miljø. Installationen bliver opbygget på stedet. En stedsbestemt installation kan godt realiseres et andet sted, men så bliver det et helt andet værk.

Installeret kunst: Installerede kunstværker tager derimod ikke specielt hensyn til rummets arkitektur eller historie. De kan godt placeres et andet sted, men har alligevel installationens forskellige kendetegn med mange genstande rundt i udstillingsrummet.

Hvordan bevares en installation?

En installation eksisterer kun i den korte periode, hvor den udstilles på et galleri eller et kunstmuseum. Så bliver den pillet fra hinanden igen. Derfor er det vigtigt at dokumentere værket, d.v.s. beskrive værket for at gemme det til eftertiden. Det kan man enten gøre fotografisk eller ved en videooptagelse.

Kort historisk tilbageblik

Installationskunsten blev bl.a. udviklet i forbindelse med 1960'ernes og 1970'ernes opgør med de traditionelle vestlige sociale og politiske værdier. På samme måde som andre grupper i samfundet gjorde op med fastlagte leveregler, søgte kunstnerne at give ny mening og indhold til deres kunstudtryk. De ønskede at bryde med det traditionelle kunstværk som en fastlåst, indendørs genstand, der kun blev udstillet i museums- og gallerirummet. Det traditionelle kunstværk blev kun lavet for at være smukt, og kunstmiljøet drejede sig efter deres mening alt for meget om økonomi og salg.

Ud i naturen

Derfor søgte nogle kunstnere væk fra museernes og galleriernes hvide vægge og ud i naturen. Her opstod ideen om, at et kunstværk godt kan være et område eller et miljø. Tilskueren skulle ikke blot se på det, men også indtage det, ligesom man indtager og opholder sig i sin egen verden f.eks. i hjemmet. Muligheden for at arbejde med materialer såsom jord, sten og træ skabte ligeledes en ny type værker, der blev en del af landskabet. Værket var ikke-flytbart og ikke-salgbart. Når kunstværket kom væk fra galleriet og ud i naturen, følte kunstnerne de kom tilbage til en mere ægte måde at lave kunst på. De traditionelle værker, der var udstillet i galleriet, syntes kunstnerne virkede forfinede og langt fra det oprindelige. I dag arbejder kunstnere fortsat i naturen og skaber stedsbestemte værker. Kunstnere opsøger også anderledes steder såsom gamle nedlagte fabrikshaller og private lejligheder, hvor kunstværkerne tager udgangspunkt i stedets atmosfære.

LÆRERNETVÆRK OG OMVISNINGER

Museet har et *Lærernetværk*, som alle undervisere kan tilmelde sig og løbende få tilsendt materiale om museets skiftende udstillinger og andre aktiviteter.

Alle omvisninger for skoler er gratis og planlægges i samarbejde med museet og kan bestilles hos Tine Seligmann på tlf. 46 36 88 74. Der er mulighed for skoleomvisninger tirsdag - fredag fra kl. 9.

MUSEET FOR SAMTIDSKUNST

Museet for Samtidskunst har til huse i Palæet i Roskilde lige ved siden af Roskilde domkirke. Museet udstiller ikke permanent sin samling af værker, men synliggør gennem skiftende udstillinger og aktiviteter de strømninger, der løber gennem kunsten nu. Museet har en samling af eksperimenterende lydkunst, en samling af videoværker og en dokumentationssamling.

Museet for Samtidskunst
Stændertorvet 3 D
4000 Roskilde
Tlf: 46 36 88 74, fax: 46 36 01 90
E-mail: museet@mfsk.dk
Hjemmeside: www.mfsk.dk

Åbningstider: tirsdag - fredag: kl. 11-17,
lørdag - søndag: kl. 12-16, mandag lukket.
Undervisningsinstitutioner har gratis adgang.

Transport: regionaltoget til Roskilde station,
10 min. gang til museet. Busserne 216, 605 og
606 holder uden for museet.

Skoletjenesten • rd, billed, lyd

MUSEET
FOR
SAMTIDS
KUNST